



EURÓPSKA KOMISIA

Brusel, 5.4.2011  
KOM(2011) 173 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU  
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Rámec EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020**

## 1. ZLEPŠENIE SITUÁCIE RÓMOV: SOCIÁLNA A EKONOMICKÁ POTREBA PRE ÚNIU A ČLENSKÉ ŠTÁTY

Mnoho z približne 10 – 12 miliónov Rómov<sup>1</sup> v Európe sa vo svojom živote potýka s predsudkami, intoleranciou, diskrimináciou a sociálnym vylúčením. Sú marginalizovaní a žijú v zlých socio-ekonomických podmienkach. To v Európskej únii na začiatku 21. storočia nie je prijateľné.

Stratégia EÚ Európa 2020 na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu neponecháva priestor na pretrvávajúcu ekonomickú a sociálnu marginalizáciu najväčšej európskej menšiny. Na úrovni EÚ aj členských štátov je potrebné konať rozhodne v rámci aktívneho dialógu s Rómami. Hlavnú zodpovednosť za tieto opatrenia majú štátne orgány. Tento proces je však problematický vzhľadom na skutočnosť, že sociálna a ekonomická integrácia Rómov je dvojsmerný proces, ktorý si vyžaduje zmenu názorov väčšiny obyvateľstva, ako aj členov Rómskych komunít<sup>2</sup>.

Členské štáty musia predovšetkým zaistiť, aby Rómovia neboli diskriminovaní a aby sa s nimi zaobchádzalo ako s ostatnými občanmi EÚ s rovnocenným prístupom ku všetkým základným právam, ktoré sú zakotvené v Charte základných práv EÚ. Okrem toho je potrebné prerušiť začarovaný kruh chudoby, ktorá sa prenáša z jednej generácie na druhú. V mnohých členských štátoch predstavujú Rómovia značný a rastúci podiel obyvateľstva v školskom veku a budúcej pracovnej sily. Rómske obyvateľstvo má nízky vekový priemer: 35,7 % má menej ako 15 rokov, pričom pri ostatnom obyvateľstve EÚ tento podiel dosahuje 15,7 %. Priemerný vek Rómov je 25 rokov, v porovnaní s priemerom 40 rokov v celej EÚ<sup>3</sup>. Prevažná väčšina Rómov v produktívnom veku nemá vzdelanie, ktoré potrebuje na získanie dobrého zamestnania. Investovanie do vzdelávania rómskych detí má preto kľúčovú dôležitosť, aby boli schopné úspešne sa uplatniť na pracovnom trhu. V členských štátoch s výrazným podielom rómskeho obyvateľstva to už má ekonomický vplyv. Podľa odhadov je v Bulharsku 23 % obyvateľov, ktorí dospeli do produktívneho veku rómskeho pôvodu; v Rumunsku tento podiel dosahuje 21 %<sup>4</sup>.

Značný počet Rómov s trvalým pobytom v EÚ sú občanmi tretích krajín. Žijú v rovnako nedostatočných životných podmienkach ako mnoho Rómov, ktorí majú občianstvo EÚ, avšak potýkajú sa aj s problémami migrantov, ktorí pochádzajú z tretích krajín. Tieto problémy sú riešené v rámci politik EÚ na podporu integrácie občanov tretích krajín pri zohľadnení potrieb obzvlášť zraniteľných skupín<sup>5</sup>.

Integrácia Rómov prinesie výhody nielen v sociálnej oblasti, ale bude ekonomickým prínosom pre Rómov aj pre komunity, ktorých sú súčasťou. Podľa nedávneho výskumu

---

<sup>1</sup> Termín „Rómovia“ sa používa – podobne ako v ostatných politických dokumentoch Európskeho parlamentu a Európskej rady – ako zastrešujúci termín, ktorý niektoré skupiny obyvateľstva vrátane Sinti, Kalé, Gens de Voyage atď. bez ohľadu na to, či sú usadlí. odhaduje sa, že približne 80 % Rómov žije usadlým spôsobom života (SEK(2010) 400).

<sup>2</sup> KOM(2010) 133, s. 5.

<sup>3</sup> Fundación Secretariado Gitano, *Health and the Roma community, analysis of the situation in Europe*, 2009. Štúdia sa zaoberá Bulharskom, Českou republikou, Gréckom, Portugalskom, Rumunskom, Slovenskom a Španielskom.

<sup>4</sup> World Bank, *Roma Inclusion: An Economic Opportunity for Bulgaria, Czech Republic, Romania and Serbia*, september 2010.

<sup>5</sup> Oznámenie o európskej agende v oblasti integrácie občanov tretích krajín je naplánované na rok 2011.

Svetovej banky<sup>6</sup> by plná integrácia Rómov na pracovnom trhu pre niektoré krajiny mohla pre niektoré krajiny znamenať prínos vo výške približne 0,5 miliardy EUR ročne. Rozšírená účasť Rómov na pracovnom trhu by zlepšila ekonomickú produktivitu, znížil by sa objem platieb na sociálne dávky a zvýšili príjmy z dane z príjmu. Podľa uvedeného výskumu Svetovej banky sa príjmy z daní z integrácie Rómov na pracovnom trhu pre každú krajinu odhadujú na približne 175 miliónov EUR ročne. Všetky tieto dôležité ekonomické a finančné dôsledky integrácie Rómov by mohli podporiť atmosféru väčšej otvorenosti u väčšinového obyvateľstva voči rómskemu obyvateľstvu a tým prispieť k ich lepšej integrácii do komún, ktorých sú súčasťou.

Ekonomická integrácia Rómov tiež prispeje k sociálnemu začleneniu a zlepši dodržiavanie základných práv vrátane práv príslušníkov menšín a k boju proti diskriminácii na základe rasy, farby pokožky, etnickej príslušnosti, sociálneho pôvodu alebo príslušnosti k menšine<sup>7</sup>.

EÚ predložila členským štátom viaceré návrhy na podporu sociálnej a ekonomickej integrácie Rómov. Najaktuálnejším príkladom je oznámenie Komisie z apríla 2010<sup>8</sup>. Členské štáty sa už zaviazali poskytnúť Rómom (rovnako ako ostatným občanom EÚ) nediskriminačný prístup k vzdelaniu, zamestnaniu, odbornému vzdelávaniu, zdravotnej starostlivosti, sociálnej starostlivosti a bývaniu prostredníctvom smernice 2000/43/ES. Prísne monitorovanie implementácie tejto smernice môže byť vhodným nástrojom na meranie rozsahu integrácie Rómov<sup>9</sup>.

Napriek určitému pokroku, dosiahnutému v členských štátoch a na úrovni EÚ<sup>10</sup> v posledných rokoch sa situácia väčšiny Rómov zmenila len málo. Podľa zistení<sup>11</sup> pracovnej skupiny pre problematiku Rómov ešte stále nie sú zavedené účinné a vhodné opatrenia, ktoré by riešili sociálne a ekonomické problémy prevažnej časti Rómov v Európe.

Komisia s cieľom riešiť tento problém vyzýva inštitúcie EÚ, aby podporili tento rámec EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov, keďže nediskriminácia nestačí na riešenie sociálneho vylúčenia Rómov. Je spôsobom, ako doplniť a posilniť právne normy a politiky EÚ v oblasti rovnoprávnosti prostredníctvom riešenia konkrétnych potrieb Rómov v súvislosti s rovnocenným prístupom k zamestnaniu, vzdelaniu, bývaniu a zdravotnej starostlivosti na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni, v rámci dialógu a v spolupráci s Rómami.

**Cieľom tohto rámca je viditeľným spôsobom zlepšiť život Rómov. Je odpoveďou EÚ na súčasnú situáciu a nenahrádza hlavnú zodpovednosť členských štátov v tejto oblasti. Prostredníctvom tohto rámca Európska komisia vyzýva členské štáty, aby s ohľadom na podiel rómskeho obyvateľstva na ich území<sup>12</sup> a odlišné východiskové pozície prijali alebo**

---

<sup>6</sup> World Bank, Roma Inclusion: An Economic Opportunity for Bulgaria, Czech Republic, Romania and Serbia, september 2010.

<sup>7</sup> Zmluva o Európskej únii, článok 2 a Charta základných práv EÚ, článok 21.

<sup>8</sup> KOM(2010) 133, Sociálna a ekonomická integrácia Rómov.

<sup>9</sup> Smernica Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod, Ú.v. EÚ L 180, 19.07.2000.

<sup>10</sup> KOM(2010) 133, časť 2.

<sup>11</sup> Pracovná skupina pre problematiku Rómov bola vytvorená 7. septembra 2010 na zjednodušenie, zhodnotenie a stanovenie kritérií pre použitie (vrátane efektívnosti) fondov EÚ na integráciu Rómov všetkými členskými štátmi a objasnenie základných nedostatkov pri využití fondov.

<sup>12</sup> Pozri odhady Rady Európy na stránke [http://www.coe.int/t/dg3/romatravellers/default\\_EN.asp](http://www.coe.int/t/dg3/romatravellers/default_EN.asp), ktoré sú priložené k tomuto oznámeniu.

**d'alej rozvinuli komplexný prístup k integrácii Rómov a podporili ciele, ktoré sú uvedené nižšie.**

## **2. POTREBA CIELENÉHO PRÍSTUPU: RÁMEC EÚ PRE VNÚTROŠTÁTNE STRATÉGIE INTEGRÁCIE RÓMOV**

Na dosiahnutie výrazného pokroku pri integrácii Rómov je teraz dôležité zvýšiť úsilie a zaistiť, aby vnútroštátne, regionálne a miestne politiky integrácie boli **zamerané na Rómov jasným a konkrétnym** spôsobom, a prostredníctvom **explicitných opatrení** riešili potreby Rómov s cieľom predísť a kompenzovať nevýhody, ktorým čelia. Cieleny prístup v rámci širšej stratégie boja proti chudobe a vylúčeniu je zlučiteľný s princípom nediskriminácie na úrovni EÚ a jednotlivých štátov, a nevyklučuje podporu iným zraniteľným a znevýhodneným skupinám osôb. Princíp rovnakého zaobchádzania nebráni členským štátom, aby ponechali alebo zaviedli konkrétne opatrenia na prevenciu alebo kompenzáciu nevýhod spojených s rasovým alebo etnickým pôvodom<sup>13</sup>. Niektoré členské štáty už úspešne využili osobitné opatrenia v prospech Rómov, vzhľadom na to, že klasické opatrenia na sociálne zahrnutie neboli dostatočné na splnenie ich špecifických potrieb<sup>14</sup>.

Na zaistenie efektívnosti politík v členských štátoch Komisia navrhuje, aby **vnútroštátne stratégie integrácie Rómov** boli naplánované alebo prispôbované tak, aby spĺňali **ciele integrácie Rómov na úrovni EÚ**, pričom na ich splnenie budú zavedené ciele opatrenia a zabezpečené dostatočné financovanie (členskými štátmi, EÚ a z iných zdrojov). Navrhuje riešenia na odstránenie existujúcich prekážok efektívnejšieho využitia fondov EÚ a predstavuje základ pre **účinný monitorovací mechanizmus** na zaistenie konkrétnych výsledkov pre Rómov.

## **3. VYJADRENIE CIEĽA EÚ: INTEGRÁCIA RÓMOV**

Z ročného prieskumu rastu Európskej komisie<sup>15</sup> vyplýva, že na implementáciu stratégie Európa 2020 a dosiahnutie hlavných cieľov, ktoré sú podporené hlavnými iniciatívami<sup>16</sup> musí Únia a členské štáty vynaložiť veľké úsilie. V niektorých členských štátoch riešenie situácie Rómov v súvislosti so zamestnanosťou, chudobou a vzdelaním prispeje k dosiahnutiu cieľov stratégie Európa 2020 v oblasti zamestnanosti, sociálneho začlenenia a vzdelania.

**Ciele EÚ na integráciu Rómov** by mali pokrývať štyri hlavné oblasti s ohľadom na podiel rómskeho obyvateľstva: **prístup k vzdelaniu, zamestnanosť, zdravotná starostlivosť a bývanie**. Tieto minimálne štandardy by mali byť založené na spoločných, porovnateľných a spoľahlivých indikátoroch. Dosiahnutie týchto cieľov je dôležitým príspevkom pri úsilí členských štátov o dosiahnutie hlavných cieľov stratégie Európa 2020.

---

<sup>13</sup> Smernica Rady 2000/43/ES (Ú. v. EÚ L 180, 19.07.2000).

<sup>14</sup> Napríklad program Traveller Education Support Services (TESS) vo Spojenom kráľovstve je navrhnutý na poskytnutie rovnocenného prístupu k vzdelaniu a rovnocenných vzdelávacích výsledkov pre deti Travelers Rómov. Ďalším príkladom je projekt JOBS for Roma v Bulharsku, ktorý poskytuje pomoc nezamestnaným Rómom a podporu podnikateľom. Ďalšie príklady je možné nájsť v správe Komisie „Improving the tools for the social inclusion and non-discrimination of Roma in the EU“, 2010. Pozri tiež dokument Európskej komisie „International perspectives on positive action measures“, 2009.

<sup>15</sup> KOM(2011) 11, Ročný prieskum rastu: ďalší pokrok v rámci komplexnej reakcie EÚ na krízu.

<sup>16</sup> Zo siedmich hlavných iniciatív sú v tejto súvislosti najrelevantnejšie „Európska platforma proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu“, ako aj „Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta“ a „Inovácia v Únii“.

- **Prístup k vzdelaniu: zaistiť, aby každé rómske dieťa ukončilo základnú školskú dochádzku**

Miera vzdelania v rámci rómskej populácie je oveľa nižšia ako u zvyšku obyvateľstva, aj keď sa situácia v jednotlivých členských štátoch odlišuje<sup>17</sup>.

Základné vzdelanie je povinné vo všetkých členských štátoch. Členské štáty však majú povinnosť zaistiť, aby základné vzdelanie bolo dostupné všetkým deťom vo veku, kedy je školská dochádzka povinná. Podľa údajov z Prieskumu o pracovnej sile z roku 2009<sup>18</sup> ukončí základnú školskú dochádzku v priemere 97,5 % detí v celej EÚ.

Prieskumy naznačujú, že v niektorých členských štátoch dosiahne základné vzdelanie len obmedzený počet rómskych detí<sup>19</sup>. V špeciálnych a segregovaných školách predstavujú rómske deti prevažnú väčšinu. Je potrebné posilniť spojenia s komunitami prostredníctvom kultúrnych/školských mediátorov, cirkví, cirkevných asociácií alebo komunit a prostredníctvom aktívnej účasti rodičov rómskych detí s cieľom zlepšiť interkultúrne zručnosti učiteľov, znížiť segregáciu a zaistiť dodržanie povinnosti základnej školskej dochádzky. Komisia plánuje spoločne s Radou Európy počas dvoch rokov vyškoliť približne 1000 mediátorov. Mediátori môžu rodičom poskytnúť poradenstvo o fungovaní miestneho vzdelávacieho systému a pomôcť im zaistiť prechod ich detí na ďalší stupeň vzdelávacieho procesu.

Je známe, že deti, ktoré nezískajú dostatočné vzdelanie alebo sa do vzdelávacieho systému zapoja neskoro, prípadne ho predčasne opustia, sa neskôr stretnú so značnými ťažkosťami vrátane negramotnosti, jazykových problémov a pocitov vylúčenia a neadekvátnosti. V dôsledku toho majú sťažený prístup k sekundárnemu vzdelaniu, vysokému školstvu, alebo dobrému zamestnaniu. Preto sa podporujú iniciatívy zamerané na poskytnutie druhej šance mladým, ktorí predčasne ukončili školskú dochádzku vrátane programov, ktoré sú výslovne zamerané na rómske deti. Mala by tiež byť poskytnutá podpora reforme vzdelávania učiteľov, ako aj vypracovaniu inovatívnych učebných metód. Dochádzka viacnásobne znevýhodnených detí si vyžaduje spoluprácu medzi jednotlivými sektormi a vhodné podporné programy. Skupina na vysokej úrovni pre gramotnosť a kampaň Komisie na zvýšenie gramotnosti je vytvorená ako príspevok k hlavnej iniciatíve stratégie Európa 2020 „Program pre nové zručnosti a nové pracovné miesta“ a zdôrazňuje dôležitosť boja proti negramotnosti rómskeho obyvateľstva.

Komisia prijala oznámenie o vzdelávaní a starostlivosti v ranom detstve<sup>20</sup>, ktoré zdôrazňuje, že miera účasti rómskych detí je značne nižšia, aj keď ich potreba podpory je vyššia. Zvýšený prístup ku kvalitnému nesegregovanému vzdelávaniu v ranom detstve môže hrať kľúčovú úlohu pri prekonávaní znevýhodnenia rómskych detí v oblasti vzdelávania, ako to zdôrazňujú pilotné opatrenia smerujúce k integrácii Rómov, ktoré sa momentálne realizujú v niektorých členských štátoch s príspevom prostriedkov z rozpočtu EÚ<sup>21</sup>.

---

<sup>17</sup> Na základe odhadu v dokumente Open Society Institute Survey z roku 2008 úroveň dochádzky rómskej populácie v sekundárnom vzdelaní dosahuje približne 10 % (údaje zo siedmich členských štátov).

<sup>18</sup> Prieskum o pracovnej sile, 2009 – <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/microdata/lfs>.

<sup>19</sup> Open Society Institute, *International Comparative Data Set on Roma Education*, 2008. Údaje o základnom vzdelaní sú dostupné zo šiestich členských štátov: Bulharska, Maďarska, Lotyšska, Litvy, Rumunska a Slovenska. Vážený priemer v týchto členských štátoch je 42 %.

<sup>20</sup> KOM(2011) 66.

<sup>21</sup> Pilotný projekt: „Dobrý štart: rozšírenie prístupu ku kvalitným službám pre rómske deti.“

To je dôvod, prečo by členské štáty mali zaistiť prístup ku kvalitnému vzdelaniu pre všetky rómske deti, ako aj zaistiť, aby neboli predmetom diskriminácie alebo segregácie bez ohľadu na to, či žijú usadlým spôsobom života. Členské štáty by ako minimum mali zaistiť ukončenie základnej školskej dochádzky. Mali by tiež v súlade so stratégiou Európa 2020 rozšíriť prístup k vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve a znížiť počet detí, ktoré predčasne opustia sekundárne vzdelanie. Rómska mládež by mala byť dôrazne podporovaná pri dochádzke v sekundárnom a vysokoškolskom vzdelaní<sup>22</sup>.

- **Prístup k zamestnaniu: zníženie rozdielu v zamestnanosti medzi Rómami a ostatným obyvateľstvom**

V stratégii Európa 2020 je stanovený hlavný cieľ, aby 75 % obyvateľstva vo veku 20 – 64 bolo zamestnaných (úroveň zamestnanosti v EÚ dosahuje v priemere 68,8 %<sup>23</sup>). V ročnom prieskume rastu za rok 2011 je uvedený spôsob, ktorým členské štáty stanovujú vnútroštátne ciele zamestnanosti v rámci národných reformných programov, na základe ktorých je možné merať pokrok. Empirické dôkazy a výskum socio-ekonomickej situácie Rómov ukazujú, že existuje značný rozdiel medzi úrovňou zamestnanosti Rómov a ostatného obyvateľstva.

V rámci prieskumu Svetovej banky sa zistilo, že miera zamestnanosti Rómov (predovšetkým žien) je značne nižšia ako v prípade nerómskej väčšiny<sup>24</sup>. Z prieskumu Agentúry Európskej únie pre základné práva v siedmych členských štátoch tiež vyplývajú výrazné rozdiely, ako aj skutočnosť, že Rómovia sa cítia do značnej miery v oblasti zamestnanosti diskriminovaní<sup>25</sup>.

To je dôvod, prečo by členské štáty mali nediskriminačným spôsobom poskytnúť Rómom plný prístup k odbornému vzdelávaniu, trhu s pracovnými príležitosťami a nástrojom a iniciatívam samostatnej zárobkovej činnosti. Mal by byť podporený prístup k mikroúverom. V štátnom sektore by mala byť venovaná patričná pozornosť zamestnávaniu rómskych štátnych úradníkov. Štátne orgány môžu Rómom otvoriť cestu prostredníctvom personalizovaných služieb a mediácie. To môže pomôcť prilákať Rómov na trh s pracovnými príležitosťami a tak zvýšiť úroveň zamestnanosti.

- **Prístup k zdravotnej starostlivosti: znížiť rozdiel v stave zdravia medzi Rómami a väčšinovým obyvateľstvom**

V EÚ dosahuje stredná dĺžka života 76 rokov u mužov a 82 rokov u žien<sup>26</sup>. U Rómov sa odhaduje o 10 rokov menej<sup>27</sup>. Okrem toho existujú dôkazy, že miera úmrtnosti dojčiat v rómskych komunitách značne prekračuje priemer EÚ na úrovni 4,3 úmrtia na tisíc živých

---

<sup>22</sup> V tejto súvislosti by malo byť aktívne skúmané využitie inovatívnych prístupov ako napríklad prístupu k vzdelaniu a získavaniu zručností prostredníctvom informačných a komunikačných technológií.

<sup>23</sup> KOM(2011) 11 Príloha 3, *Návrh spoločnej správy o zamestnanosti*. Pozri tiež Prieskum o pracovnej sile, 2009: v roku 2009 miera zamestnanosti dosiahla 62,5 % u žien a 75,8 % u mužov.  
[http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=t2020\\_10](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=t2020_10)

<sup>24</sup> Svetová banka, cit. dielo.

<sup>25</sup> Agentúra Európskej únie pre základné práva, Prieskum EÚ týkajúci sa menšín a diskriminácie, Správa o hlavných výsledkoch, 2009.

<sup>26</sup> [http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product\\_details/dataset?p\\_product\\_code=TSDPH100](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/dataset?p_product_code=TSDPH100)

<sup>27</sup> KOM(2009) 567 v konečnom znení, *Solidarita v oblasti zdravia: zmierňovanie nerovností v oblasti zdravia v EÚ*. Pozri tiež Fundación Secretariado Gitano, cit. dielo a Sepkowitz K.: „Health of the World's Roma population“, 2006, vychádza zo situácie v Českej republike, Írsku, na Slovensku a v Bulharsku.

pôrodov<sup>28</sup>. V správe rozvojového programu Spojených národov o piatich krajinách sa uvádza, že úmrtnosť rómskych dojčiat je 2 až 6 krát vyššia ako u ostatného obyvateľstva, v závislosti od krajiny. Aj v iných krajinách sú uvádzané vysoké úrovne úmrtnosti dojčiat v rómskych komunitách<sup>29</sup>.

Táto disparita odráža celkový rozdiel v stave zdravia Rómov a ostatného obyvateľstva. Tento rozdiel súvisí s ich zlými životnými podmienkami, nedostatkom cielených informačných kampaní, obmedzeným prístupom ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti a vystaveniu vyšším zdravotným rizikám. V prieskume Agentúry Európskej únie pre základné práva sa ako zásadný problém pre Rómov uvádza tiež diskriminácia zdravotným personálom<sup>30</sup>. 17 % respondentov uviedlo, že sa za posledných 12 mesiacov v tejto oblasti stretli s diskrimináciou. Využitie prevenčných služieb rómskym obyvateľstvom je na nízkej úrovni a podľa niektorých štúdií viac ako 25 % detí nie je plne zaočkovaných<sup>31</sup>.

**To je dôvod, prečo by členské štáty mali poskytnúť prístup ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti, ako aj ku preventívnej starostlivosti a sociálnym službám predovšetkým deťom a ženám na podobnej úrovni a za rovnakých podmienok Rómom ako aj ostatnému obyvateľstvu. Pokiaľ je to možné, mali by kvalifikovaní Rómovia byť zahrnutí do programov zdravotnej starostlivosti, ktoré sú zamerané na ich komunity.**

- **Prístup k bývaniu a základným službám: znížiť rozdiel medzi podielom Rómov s prístupom k bývaniu a inžinierskym sieťam (ako napríklad voda, elektrina a plyn) a podielom u ostatného obyvateľstva**

V EÚ dosahuje miera napojenia domácností na dodávku vody medzi 72 % a 100 %<sup>32</sup>. Situácia Rómov je však oveľa horšia. Ich často nevyhovujúce podmienky bývania zahŕňajú nedostatočný prístup k verejným službám, ako je dodávka vody, elektrickej energie alebo plynu. Rómovia, ktorí kočujú, majú často ťažkosti s nachádzaním miest s prístupom k vode<sup>33</sup>. To má negatívny vplyv na ich zdravie a celkovú integráciu do spoločnosti.

**To je dôvod, aby členské štáty podporovali nediskriminačný prístup k bývaniu vrátane sociálneho bývania. Opatrenia v oblasti bývania musia byť súčasťou komplexného prístupu, ktorý zahŕňa predovšetkým vzdelanie, zdravie, sociálnu starostlivosť, zamestnanie a bezpečnosť a opatrenia na desegregáciu. Členské štáty by tiež mali riešiť osobitné potreby kočovných Rómov (t.j. poskytnúť im prístup k vhodným miestam na kempovanie). Mali by aktívne zasahovať cielenými programami, ktoré zahŕňajú regionálne a miestne orgány.**

---

<sup>28</sup> Pomer počtu úmrtí dojčiat do jedného roku života počas roka a počtu pôrodov v danom roku. Údaje Eurostatu, 2009.

<sup>29</sup> [http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=demo\\_minfind&lang=en](http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=demo_minfind&lang=en)  
UNDP, The Roma in Central and Eastern Europe, Avoiding the Dependency Trap, 2003. Bulgaria, Romania, Slovakia, Hungary and the Czech Republic. Equality and Human Rights Commission, Inequalities Experienced by Gypsy and Traveller Communities: A review, 2009.

<sup>30</sup> Agentúra Európskej únie pre základné práva, Prieskum EÚ týkajúci sa menšín a diskriminácie, Správa o hlavných výsledkoch, 2009.

<sup>31</sup> Fundación Secretariado Gitano, cit. dielo. Pozri tiež University of Sheffield, *The Health Status of Gypsies and Travellers in England*, 2004.

<sup>32</sup> Údaje Eurostatu, 2002. [http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY\\_PUBLIC/8-21032006-AP/EN/8-21032006-AP-EN.PDF](http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_PUBLIC/8-21032006-AP/EN/8-21032006-AP-EN.PDF)

<sup>33</sup> Agentúra Európskej únie pre základné práva, Housing conditions of Roma and Travellers in the European Union, porovnávací správa, 2009.

#### 4. VNÚTROŠTÁTNE STRATÉGIE INTEGRÁCIE RÓMOV PREDSTAVUJÚ JASNÝ POLITICKÝ ZÁVÄZOK ČLENSKÝCH ŠTÁTOV

Komisia na základe skúseností členských štátov vrátane tých, ktoré sa zúčastnili iniciatívy Dekáda začleňovania Rómov (the Roma Decade)<sup>34</sup>, vyzýva členské štáty, aby zosúladili vnútroštátne stratégie integrácie Rómov s cieľovým prístupom stanoveným vyššie v texte a predĺžili programovacie obdobie do roku 2020. Členské štáty, ktoré ešte nemajú pripravené vnútroštátne stratégie integrácie Rómov, sa týmto vyzývajú na prípravu takýchto stratégií, primeraných k počtu Rómskych obyvateľov na ich území<sup>35</sup>, pri zohľadnení špecifik tejto skupiny obyvateľstva.

Stratégie členských štátov by mali byť založené na cieľovom prístupe v súlade so **spoločnými základnými zásadami pre začlenenie Rómov**<sup>36</sup>, mali by aktívne prispievať k sociálnej integrácii Rómov **do spoločnosti** a zamerať sa na **odstránenie segregácie, pokiaľ existuje**. Mali by zapadať a prispievať do širšieho rámca stratégie Európa 2020 a preto by mali byť **v súlade s národnými reformnými programami**.

Pri tvorbe vnútroštátnych stratégií integrácie Rómov by členské štáty mali vziať do úvahy tieto prístupy:

- Stanoviť dosiahnuteľné **vnútroštátne ciele integrácie Rómov** na prekonanie rozdielov voči väčšinovému obyvateľstvu. Tieto ciele by mali prinajmenšom riešiť štyri ciele integrácie Rómov v súvislosti s prístupom k vzdelaniu, zamestnaniu, zdravotnej starostlivosti a bývaniu.
- Identifikovať **znevýhodnené mikroregióny alebo segregované štvrte**, v ktorých sú komunity najviac znevýhodnené, s využitím existujúcich socio-ekonomických a teritoriálnych indikátorov (t.j. nízka úroveň vzdelanosti, dlhodobá nezamestnanosť atď.), pokiaľ je to vhodné.
- Prideliť **dostatočné prostriedky zo štátnych rozpočtov**, ktoré budú doplnené, pokiaľ je to vhodné, prostriedkami z medzinárodných organizácií a rozpočtu EÚ.
- Zahnúť **účinné monitorovacie metódy** na hodnotenie vplyvu opatrení na integráciu Rómov a hodnotiacich mechanizmov adaptácie stratégie.

---

<sup>34</sup> Dekáda začleňovania Rómov 2005 – 2015 je medzinárodná iniciatíva, ktorá spája vlády, medzinárodné partnerské organizácie a občiansku spoločnosť pri urýchlení pokroku pri integrácii Rómov, ako aj pri hodnotení tohto procesu transparentným a kvantifikovateľným spôsobom. Medzi dvanásť krajín, ktoré sa zúčastňujú tejto iniciatívy patrí Bulharsko, Česká republika, Maďarsko, Rumunsko, Slovensko, Španielsko, Albánsko, Bosna a Hercegovina, Chorvátsko, FYROM, Čierna Hora a Srbsko. Slovinsko má štatút pozorovateľa. Medzinárodnými partnerskými organizáciami iniciatívy sú Svetová banka, OSI, UNDP, Rada Európy, Rozvojová banka Rady Európy, OBSE, ERIO, ERTF, ERRC, UN-HABITAT, UNHCR, a UNICEF.

<sup>35</sup> Pozri odhady Rady Európy na stránke [http://www.coe.int/t/dg3/romatravellers/default\\_EN.asp](http://www.coe.int/t/dg3/romatravellers/default_EN.asp), ktoré sú priložené k tomuto oznámeniu.

<sup>36</sup> Desiat spoločných základných zásad pre začlenenie Rómov bolo predložených na prvom zasadnutí platformy 24. apríla 2009. Boli priložené k záverom Rady z 8. júna 2009. Tieto zásady zahŕňajú: 1) konštruktívne, pragmatické a nediskriminačné politiky, 2) výslovné, ale nie výhradné zameranie, 3) medzikultúrny prístup, 4) zameranie na väčšinovú spoločnosť, 5) zohľadňovanie rodového hľadiska, 6) postúpenie politík založených na získaných poznatkoch, 7) využitie nástrojov EÚ, 8) zapojenie regionálnych a miestnych orgánov, 9) zapojenie občianskej spoločnosti, 10) aktívna účasť Rómov.



- Navrhnutie, implementácia a monitorovanie v **úzkej spolupráci a s využitím dialógu s rómskou občianskou spoločnosťou a regionálnymi a miestnymi úradmi.**
- Určenie **kontaktného miesta pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov** s právomocou koordinovať rozvoj a implementáciu stratégie, alebo touto úlohou poveriť existujúce administratívne štruktúry.

**Od členských štátov sa žiada, aby pripravili alebo revidovali vnútroštátne stratégie integrácie Rómov a predložili ich Komisii do konca decembra 2011. Komisia na jar 2012 pred plánovaným každoročným rokovaním rómskej platformy tieto vnútroštátne stratégie zhodnotí a predloží Európskemu parlamentu a Rade správu o dosiahnutom pokroku.**

## **5. DOSIAHNUTIE KONKRÉTNÝCH VÝSLEDKOV PRE RÓMOV**

Implementácia a úspech vnútroštátnych stratégií integrácie Rómov budú do značnej miery závisieť od efektívne a v dostatočnej miere pridelených prostriedkov zo štátnych rozpočtov. Aj keď samotné financovanie z EÚ určite nevyrieši situáciu Rómov, Komisia pripomína, že je v súčasnosti určených **26,5 miliárd EUR z prostriedkov EÚ** na podporu úsilí členských štátov v oblasti sociálneho zahrnutia vrátane úsilia pomôcť Rómom<sup>37</sup>.

Komisia v apríli 2010<sup>38</sup> vyzvala členské štáty, aby pre Rómov sprístupnili existujúce finančné nástroje a najmä štrukturálne fondy a Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka. Tento prístup bol schválený Radou v júni 2010<sup>39</sup>. Väčšina členských štátov však v súčasnosti na riešenie potrieb Rómov v dostatočnej miere nevyužíva dostupné prostriedky EÚ.

### ***Pokrok v rámci súčasného programového obdobia (2007 – 2013) ...***

- Komisia s cieľom prekonať nedostatky pri rozvoji vhodných stratégií a efektívnych opatrení na ich implementáciu vyzýva členské štáty, aby upravili operačné programy spolufinancované zo štrukturálnych fondov a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka, s cieľom účinnejšie podporiť projekty zamerané na Rómov.
- Komisia preskúma zmeny, ktoré členské štáty uskutočnia v operačných programoch s cieľom riešiť nové potreby, zjednodušiť vykonávanie a urýchliť implementáciu priorít vrátane využitia integrovaného prístupu súvisiaceho s bývaním, ktorý sa predpokladá v upravenom nariadení o Európskom fonde regionálneho rozvoja<sup>40</sup>. Komisia urýchlene preskúma požiadavky na úpravu programov, ktoré súvisia s vnútroštátnymi stratégiami integrácie Rómov.

<sup>37</sup> V rámci Európskeho sociálneho fondu bolo vyčlenených 9,6 miliárd EUR na obdobie rokov 2007 – 2013 na opatrenia zamerané na socio-ekonomické zahrnutie znevýhodnených občanov, medzi ktorých patria marginalizovaní Rómovia. Okrem toho bolo výslovne vyčlenených 172 miliónov EUR na opatrenia zamerané na integráciu Rómov. V rámci Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) je viac ako 16,8 miliardy EUR vyčlenených na sociálnu infraštruktúru.

<sup>38</sup> KOM(2010) 133.

<sup>39</sup> Závery Rady z 27. júna 2010, 10058/10+COR 1.

<sup>40</sup> Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 437/2010, Ú.v. EÚ L 32, 29.5.2010. Komisia 9. februára 2011 vydala usmernenia o implementácii integrovaných zásahov v oblasti bývania v prospech marginalizovaných komunit v rámci EFRR, ktoré boli schválené výborom pre koordináciu fondov.

- Členské štáty majú k dispozícii značný objem technickej pomoci EÚ (4% všetkých štrukturálnych fondov), z ktorých do konca roku 2009 využili v priemere len 31 % plánovaných príspevkov. Tieto sumy prepadnú, pokiaľ nebudú využité. Členské štáty by preto pri navrhovaní vnútroštátnych stratégií integrácie Rómov mali vo väčšej miere využívať technickú pomoc EÚ<sup>41</sup> na zlepšenie riadiacich, monitorovacích a hodnotiacich kapacít aj s ohľadom na ciele zamerané na Rómov. Existuje aj možnosť využitia tohto nástroja členskými štátmi na získanie znalostí regionálnych, vnútroštátnych a medzinárodných organizácií pri príprave, vykonávaní a monitorovaní zásahov.
- Komisia s cieľom predísť problémom s kapacitou, ako napr. nedostatku znalostí, administratívnej kapacity riadiacich orgánov a ťažkostiam pri vyčleňovaní prostriedkov na podporu integrovaných projektov, vyzýva členské štáty, aby preskúmali možnosť zveriť riadenie a implementáciu niektorých častí programov sprostredkujúcim organizáciám, napríklad medzinárodným organizáciám, regionálnym rozvojovým agentúram alebo v oprávnených prípadoch mimovládny organizáciám s preukázateľnými skúsenosťami pri integrácii Rómov a znalosťou situácie v teréne<sup>42</sup>. V tejto súvislosti by mohla byť užitočná sieť Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru<sup>43</sup>.
- Členské štáty by tiež mali zvážiť využitie Európskeho nástroja mikrofinancovania Progress<sup>44</sup>, v rámci ktorého je k dispozícii celkom 100 miliónov EUR z prostriedkov EÚ na obdobie rokov 2010 – 2013. Komisia odhaduje, že táto suma môže byť reinvestovaná do výšky 500 miliónov EUR prostredníctvom mikroúverov počas nasledujúcich ôsmich rokov. Rómske komunity sú jednou z cieľových skupín tohto nástroja<sup>45</sup>. Poskytnutie možnosti rómskym komunitám začať autonómnu produktívnu činnosť by ľudí mohlo motivovať, aby sa zamestnali, znížili závislosť od sociálnej podpory a motivovať budúce generácie.
- Komisia vyzýva členské štáty, aby pri navrhovaní a implementácii vnútroštátnych stratégií integrácie Rómov využívali európsku iniciatívu v oblasti sociálnych inovácií, ktorú chce Komisia spustiť v roku 2011 v rámci hlavnej iniciatívy „Európska platforma proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu“. Tento prístup založený na inováciách môže prispieť k zlepšeniu efektívnosti politik sociálneho začlenenia.

### ... a po roku 2013

Keďže vnútroštátne stratégie integrácie Rómov by sa mali vzťahovať na obdobie rokov 2011 – 2020 je dôležité optimálne využitie financovania, ktoré je dostupné v rámci nového

<sup>41</sup> KOM(2010) 110 „Politika súdržnosti: Strategická správa 2010 o vykonávaní programov 2007 – 2013 a SEK(2010) 360. Podľa týchto dokumentov členské štáty priemerne využili len 31 % pridelených prostriedkov na podporu prípravy, implementácie a monitorovania politiky súdržnosti.

<sup>42</sup> V súlade s čl. 42 a 43 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006, ktoré sa vzťahujú na globálne zdroje, Ú.v. ES L 210, 31.7.2006.

<sup>43</sup> Európsky hospodársky a sociálny výbor má sieť vnútroštátnych kontaktných bodov v organizovanej občianskej spoločnosti prostredníctvom vnútroštátnych hospodárskych a sociálnych výborov a podobných organizácií.

<sup>44</sup> Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 283/2010 z 25. novembra 2010.

<sup>45</sup> Komisia už podporuje napríklad Kiútprogram, pilotný projekt malého rozsahu, ktorý je zacielený na rómsku komunitu v Maďarsku, ktorý poskytuje relatívne malé mikroúvery.

viacročného finančného rámca. Vo viacročnom finančnom rámci bude stanovený spôsob, ktorým bude rozpočet EÚ podporovať plnenie cieľov stratégie Európa 2020.

Stratégia Európa 2020 už od vytvorenia zohľadňuje situáciu rómskeho obyvateľstva<sup>46</sup>. Opatrenia na podporu integrácie Rómov budú súčasťou príslušných finančných nástrojov EÚ, predovšetkým kohéznych fondov. Komisia sa pri príprave návrhov nového regulačného rámca politiky súdržnosti bude usilovať, na základe usmernení stanovených v Preskúmaní rozpočtu<sup>47</sup> a záveroch piatej správy o súdržnosti, o odstránenie možných existujúcich prekážok efektívneho využitia kohéznych fondov na podporu integrácie Rómov.

Bude dôležité zaistiť, aby investičné priority jednotlivých fondov, ktoré je možné využiť v oblasti sociálneho zahrnutia a boja proti chudobe posilňovali implementáciu národných reformných programov a vnútroštátnych stratégií integrácie Rómov. Mali by tiež byť stanovené predpoklady potrebné na efektívnu podporu, ktorá bude zameraná na výsledky vrátane lepšieho hodnotenia. Okrem toho budú skúmané možnosti využitia pozitívnych podnetov na zníženie nerovností. Súčasne budú jedným z hlavných prvkov, ktoré bude Komisia brať do úvahy pri príprave budúcich návrhov, zjednodušujúce postupy v prospech užívateľov programu. To je obzvlášť dôležité pri projektoch, ktoré riešia potreby Rómov.

## **6. PODPORA INTEGRÁCIE RÓMOV MIMO EÚ: SITUÁCIA V KRAJINÁCH, KTORÉ SÚ ZAHRNUTÉ DO PROCESU ROZŠIROVANIA**

Komisia v Stratégii rozširovania<sup>48</sup> zdôrazňuje komplikovanú situáciu mnohých Rómov na západnom Balkáne a v Turecku. Rada Európy ich počet odhaduje na 3,8 milióna.

Rómovia sa v krajinách, ktoré sú zahrnuté do procesu rozširovania, potýkajú s problémami, ktoré sú závažnejšie ako v mnohých členských štátoch EÚ. Patria k nim sociálne vylúčenie, segregácia a marginalizácia, ktorých dôsledkom je nedostatočné vzdelanie, dlhodobá nezamestnanosť, obmedzený prístup k zdravotnej starostlivosti, bývaniu a základným službám ako aj rozšírená chudoba. Okrem toho v dôsledku konfliktov na Balkáne mnoho rómskych rodín muselo utiecť do iných krajín v regióne alebo do západnej Európy. V Turecku sú rómske skupiny rôznorodé, avšak značná časť trpí viacnásobným sociálnym vylúčením.

Minulé skúsenosti naznačujú, že si podpora integrácie Rómov vyžaduje rozšírený politický záväzok zahrnúť Rómov, pridelenie patričných prostriedkov v rámci štátnych rozpočtov, lepšiu koordináciu s príslušnými darcami, ako aj systematické hodnotenie a posilnené monitorovanie. Ciele EÚ pri integrácii Rómov sú pre tieto krajiny rovnako relevantné. Ich vnútroštátne stratégie integrácie Rómov a akčné plány (vo väčšine prípadov vytvorené v rámci iniciatívy Dekáda začleňovania Rómov 2005 – 2015) by mali byť prehodnotené v súlade s týmito cieľmi. Turecko ešte neprijalo vnútroštátny rámec na riešenie zahrnutia Rómov.

---

<sup>46</sup> Integrované usmernenia pre hospodárske politiky a politiky zamestnanosti (č. 10) výslovne uvádzajú Rómov. Okrem toho hlavná iniciatíva „Európska platforma proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu“ stanovuje riešenie otázky integrácie Rómov v rámci celkovej politiky boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Ďalšie usmernenia v rámci politik zamestnanosti podporujú zamestnanosť spôsobom, ktorý napomáha sociálnej a ekonomickej integrácii Rómov.

<sup>47</sup> KOM(2010) 700, Preskúmanie rozpočtu EÚ.

<sup>48</sup> KOM(2010) 660, Stratégia rozširovania a hlavné výzvy v rokoch 2010 – 2011.

Komisia je odhodlaná týmto krajinám na regionálnej a miestnej úrovni pomôcť pri úsilí o zlepšenie sociálneho a ekonomického zahrnutia Rómov prostredníctvom:

- Zlepšenia poskytovania podpory v rámci nástroja predvstupovej pomoci, zameranej na strategické a výsledkovo orientované vnútroštátne plánovanie pre široký rozsah príjemcov s dôrazom na celosektorový prístup k sociálnemu rozvoju. Komisia v súčasnosti implementuje alebo pripravuje projekty s celkovou hodnotou viac ako 50 miliónov EUR, ktoré by čiastočne alebo úplne mohli byť v prospech Rómskych komunít.
- Posilnenia zahrnutia občianskej spoločnosti prostredníctvom podpory inštitucionalizovaného dialógu so zástupcami rómskych spoločenstiev tak, aby sa zúčastnili a prevzali zodpovednosť za tvorbu politik, implementáciu a monitorovanie na regionálnej, vnútroštátnej a miestnej úrovni.
- Pozorného monitorovania pokroku dosiahnutého v každej krajine v súvislosti s ekonomickou a sociálnou situáciou Rómov a každoročného predkladania záverov v správach o pokroku dosiahnutom v oblasti rozširovania.

## **7. POSILNENIE OBČIANSKEJ SPOLOČNOSTI: DÔLEŽITEJŠIA ÚLOHA EURÓPSKEJ PLATFORMY PRE ZAČLEŇOVANIE RÓMOV**

Európska platforma pre začleňovanie Rómov<sup>49</sup> je užitočné fórum pre diskusiu a koordinované opatrenia pre všetky príslušné zainteresované strany: inštitúcie EÚ, vlády, medzinárodné organizácie, a zástupcov akademickej obce a rómskej občianskej spoločnosti. Táto platforma do značnej miery prispela k prispôsobeniu európskych a vnútroštátnych politik potrebám Rómov.

Komisia je odhodlaná plniť dôležitejšiu funkciu v rámci platformy a posilniť jej úlohu na základe skúseností z minulosti a prostredníctvom spojenia jej činnosti so štyrmi prioritnými oblasťami v rámci vnútroštátnych stratégií integrácie Rómov.

Prostredníctvom platformy by príslušné zainteresované strany, predovšetkým zástupcovia Rómskych komunít, mali mať možnosť zohrať úlohu v rámci EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov. Posilnená platforma môže členské štáty podporiť pri hľadaní príslušných politických riešení prostredníctvom výmeny osvedčených postupov a diskusie o prístupoch s medzinárodnými organizáciami so skúsenosťami so začlenením Rómov. Poskytne tiež Komisii spätnú väzbu o výsledkoch vnútroštátneho úsilia na mieste prostredníctvom správ od rómskej občianskej spoločnosti.

---

<sup>49</sup> Prvé stretnutie platformy sa uskutočnilo v roku 2009 na základe záverov Rady pre všeobecné záležitosti z 8. decembra 2008, v ktorých bola Komisia vyzvaná, aby usporiadala výmenu osvedčených postupov a skúseností v oblasti začlenenia Rómov medzi členskými štátmi, poskytla podporu pri analýze a stimulovala spoluprácu medzi všetkými stranami dotknutými otázkami týkajúcimi sa Rómov vrátane organizácií, ktoré ich zastupujú, v rámci integrovanej európskej platformy. Závery Rady pre všeobecné záležitosti 15976/1/08 REV 1.

## 8. MERANIE POKROKU PROSTREDNÍCTVOM ZAVEDENIA ÚČINNÉHO MONITOROVACIEHO MECHANIZMU

V súčasnosti je náročné získať presné, podrobné a úplné údaje o situácii Rómov v členských štátoch a objasniť konkrétne opatrenia, ktoré je potrebné zaviesť pri riešení vylúčenia a diskriminácie Rómov. Nie je možné zhodnotiť, či tieto opatrenia priniesli očakávané výsledky. Je preto dôležité zbierať spoľahlivé údaje.

Z tohto dôvodu je potrebné zaviesť **účinný monitorovací mechanizmus** s jasne stanovenými kritériami, ktorý zaistí merateľnosť dosiahnuteľných výsledkov, aby sa financovanie určené na integráciu Rómov skutočne dostalo ku konečným príjemcom, aby bol dosiahnutý pokrok pri plnení cieľov integrácie Rómov a aby boli implementované vnútroštátne stratégie integrácie Rómov.

Komisia **predloží každoročne Európskemu parlamentu a Rade správu** o pokroku pri integrácii rómskeho obyvateľstva v členských štátoch a o plnení cieľov.

Správa Komisie bude založená na pilotnom projekte výskumu rómskych domácností, ktorý vykonáva rozvojový program Spojených národov v spolupráci predovšetkým so Svetovou bankou a Agentúrou Európskej únie pre základné práva<sup>50</sup>. Komisia požiadala Agentúru pre základné práva, aby prieskum rozšírila na Rómov vo všetkých členských štátoch a uskutočňovala ho pravidelne na meranie pokroku dosiahnutého na mieste. Agentúra pre základné práva v spolupráci s ďalšími príslušnými subjektmi, ako Európska nadácia pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok, bude zbierať údaje o situácii Rómov s ohľadom na prístup k zamestnaniu, vzdelávaniu, zdravotnej starostlivosti a bývaniu. Údaje budú tiež zbierané prostredníctvom konkrétneho výskumu financovaného v rámci programu socio-ekonomických a humanitných vied Siedmeho rámcového programu pre výskum. Komisia a Agentúra pre základné práva budú, spolu s ostatnými orgánmi Únie, počas celého tohto procesu v súlade s článkom 4 ods. 2 ZEÚ rešpektovať národnú identitu členských štátov, obsiahnutú v ich základných politických a ústavných systémoch vrátane regionálnych a miestnych samospráv.

Komisia tiež zohľadní prebiehajúce činnosti v rámci otvorenej metódy koordinácie v oblasti sociálnych politík a ostatné príspevky členských štátov založené na ich vlastných monitorovacích systémoch integrácie Rómov. Podrobné monitorovanie implementácie vnútroštátnych stratégií integrácie Rómov členskými štátmi a zúčastnenými stranami je vhodnou metódou posilnenia transparentnosti a zodpovednosti s cieľom zaistiť čo najpozitívnejší vplyv integrácie Rómov.

Národné reformné programy by spolu s monitorovaním a partnerským preskúmaním stratégie Európa 2020 mali byť dodatočným zdrojom informácií pri hodnotení pokroku a usmerňovaní členských štátov.

Komisia bude tiež ako prvý krok s cieľom dlhodobo získať použiteľné údaje podporovať spoluprácu medzi štatistickými úradmi jednotlivých členských štátov a Eurostatom, aby bola schopná nájsť metódy na zmapovanie najmenej rozvinutých mikroregiónov v EÚ, v ktorých žijú marginalizované skupiny, predovšetkým Rómovia. Tento teritoriálny prístup k zberu

---

<sup>50</sup> Prieskum UNDP spolufinancovaný GR REGIO a vyvinutý v spolupráci s GR REGIO, FRA, Svetovou bankou a OSI (jar 2011 – výsledky sa očakávajú na jeseň). Prieskum sa vzťahuje na 11 členských štátov (Bulharsko, Českú republiku, Grécko, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko, Slovensko, Francúzsko, Španielsko a Portugalsko).

údajov má priamu súvislosť s odstránením chudoby a vylúčenia Rómov. Okrem toho by Agentúra pre základné práva mala spolupracovať s členskými štátmi pri vývoji monitorovacích metód, ktoré môžu poskytnúť komparatívnu analýzu situácie Rómov v Európe.

## **9. ZÁVER: 10 ROKOV NA DOSIAHNUTIE ZMIEN**

Rámec EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov predstavuje možnosť spojiť sily na všetkých úrovniach (EÚ, vnútroštátnej, regionálnej) so všetkými zainteresovanými stranami vrátane Rómov, s cieľom riešiť jeden z najvážnejších sociálnych problémov v Európe, ktorým je odstránenie vylúčenia Rómov. Dopĺňa existujúce právne predpisy a politiky v oblastiach nediskriminácie, základných práv, voľného pohybu osôb a práv dieťaťa<sup>51</sup>. Rámec stanovuje ciele na úrovni EÚ pre integráciu Rómov, ktoré je potrebné dosiahnuť na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni. Tieto ambiciózne ciele je možné dosiahnuť, len ak sa členské štáty a vnútroštátnej, regionálne a miestne orgány zaviazu ich plniť, s účasťou rómskych občianskych organizácií.

Komisia vyzýva Európsky parlament, Európsku radu, Radu, Európsky hospodársky a sociálny výbor a Výbor regiónov, aby podporili rámec EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov. Už viac ako desaťročie inštitúcie EÚ vyzývajú členské štáty a kandidátske krajiny, aby zlepšili sociálnu a ekonomickú integráciu Rómov. Je čas uviesť dobré úmysly do praxe v podobe konkrétnych opatrení.

---

<sup>51</sup> KOM(2011) 60, Program EÚ v oblasti práv dieťaťa.

Príloha – tabuľka vypracovaná na základe údajov Rady Európy ([http://www.coe.int/t/dg3/romatravellers/default\\_en.asp](http://www.coe.int/t/dg3/romatravellers/default_en.asp))

Údaje prevzaté z dokumentu pripraveného oddelením Rady Európy, ktoré sa zaoberá Rómami a Pocestnými							
európskych štáty	celkový počet obyvateľov (júl 2009)	oficiálny údaj (posledné sčítanie)	minimálny odhad	maximálny odhad	priemerný odhad	% celkové počtu obyvateľov (z priemerov)	aktualizované
členské štáty EÚ							
<i>Rakúsko</i>	8.205 533	údaje nie sú k dispozícii	20 000	30 000	25 000	0,30 %	14.9.2010
<i>Belgicko</i>	10 414 336	údaje nie sú k dispozícii	20 000	40 000	30 000	0,29 %	14.9.2010
<i>Bulharsko</i>	7 262 675	370 908 (2001)	700 000	800 000	750 000	10,33 %	14.9.2010
<i>Cyprus</i>	792 604	560 (1960)	1 000	1 500	1 250	0,16 %	3.8.2009
<i>Česká republika</i>	10 220 911	11 718 (2001)	150 000	250 000	200 000	1,96 %	14.9.2010
<i>Dánsko</i>	5 484 723	údaje nie sú k dispozícii	1 000	10 000	5 500	0,10 %	3.8.2009
<i>Estónsko</i>	1 307 605	584 (2009)	1 000	1 500	1 250	0,10 %	3.8.2009
<i>Fínsko</i>	5 244 749	údaje nie sú k dispozícii	10 000	12 000	11 000	0,21 %	3.8.2009
<i>Francúzsko</i>	64 057 790	údaje nie sú k dispozícii	300 000	500 000	400 000	0,62 %	14.9.2010
<i>Nemecko</i>	82 400 996	údaje nie sú k dispozícii	70 000	140 000	105 000	0,13 %	14.9.2010
<i>Grécko</i>	10 722 816	údaje nie sú k	180 000	350 000	265 000	2,47 %	14.9.2010

		dispozícii					
<i>Maďarsko</i>	9 930 915	190 046 (2001)	400 000	1 000 000	<b>700 000</b>	<b>7,05 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Írsko</i>	4 156 119	22 435 (2006)	32 000	43 000	<b>37 500</b>	<b>0,90 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Taliansko</i>	59 619 290	údaje nie sú k dispozícii	110 000	170 000	<b>140 000</b>	<b>0,23 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Lotyšsko</i>	2 245 423	8 205 (2000)	13 000	16 000	<b>14 500</b>	<b>0,65 %</b>	<b>3.8.2009</b>
<i>Litva</i>	3 565 205	2 571 (2001)	2 000	4 000	<b>3 000</b>	<b>0,08 %</b>	<b>3.8.2009</b>
<i>Luxembursko</i>	486 006	údaje nie sú k dispozícii	100	500	<b>300</b>	<b>0,06 %</b>	<b>3.8.2009</b>
<i>Malta</i>	403 532	údaje nie sú k dispozícii	0	0	<b>0</b>	<b>0,00 %</b>	<b>3.8.2009</b>
<i>Holandsko</i>	16 645 313	údaje nie sú k dispozícii	32 000	48 000	<b>40 000</b>	<b>0,24 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Poľsko</i>	38 500 696	12 731(2002)	15 000	60 000	<b>37 500</b>	<b>0,10 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Portugalsko</i>	10 676 910	údaje nie sú k dispozícii	40 000	70 000	<b>55 000</b>	<b>0,52 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Rumunsko</i>	22 246 862	535 140 (2002)	1 200 000	2 500 000	<b>1 850 000</b>	<b>8,32 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Slovenská republika</i>	5 455 407	89 920 (2001)	400 000	600 000	<b>500 000</b>	<b>9,17 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Slovinsko</i>	2 007 711	3 246 (2002)	7 000	10 000	<b>8 500</b>	<b>0,42 %</b>	<b>3.8.2009</b>
<i>Španielsko</i>	46 157 822	údaje nie sú k dispozícii	650 000	800 000	<b>725 000</b>	<b>1,57 %</b>	<b>14.9.2010</b>



<i>Švédsko</i>	9 276 509	údaje nie sú k dispozícii	35 000	50 000	<b>42 500</b>	<b>0,46 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Spojené kráľovstvo</i>	60 943 912	údaje nie sú k dispozícii	150 000	300 000	<b>225 000</b>	<b>0,37 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<b><i>Celkom v EÚ</i></b>					<b>6 172 800</b>	<b>1,73 %</b>	
<b>Štáty, ktoré nie sú členmi EÚ</b>							
<i>Albánsko</i>	3 619 778	1261 (2001)	80 000	150 000	<b>115 000</b>	<b>3,18 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Andorra</i>	72 413	údaje nie sú k dispozícii	0	0	<b>0</b>	<b>0,00 %</b>	<b>3.8.2009</b>
<i>Arménsko</i>	2 968 586	údaje nie sú k dispozícii	2 000	2 000	<b>2 000</b>	<b>0,07 %</b>	<b>3.8.2009</b>
<i>Azerbajdžan</i>	8 177 717	údaje nie sú k dispozícii	2 000	2 000	<b>2 000</b>	<b>0,02 %</b>	<b>3.8.2009</b>
<i>Bielorusko</i>	9 685 768	údaje nie sú k dispozícii	10 000	70 000	<b>40 000</b>	<b>0,41 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Bosna a Hercegovina</i>	4 590 310	8 864 (1991)	40 000	60 000	<b>50 000</b>	<b>1,09 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Chorvátsko</i>	4 491 543	9 463 (2001)	30 000	40 000	<b>35 000</b>	<b>0,78 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Gruzínsko</i>	4 630 841	1 744 (1989)	2 000	2 500	<b>2 250</b>	<b>0,05 %</b>	<b>3.8.2009</b>
<i>Island</i>	304 367	údaje nie sú k dispozícii	0	0	<b>0</b>	<b>0,00 %</b>	<b>3.8.2009</b>

<i>Kosovo*</i>	2 542 711	45 745 (1991)	25 000	50 000	<b>37 500</b>	<b>1,47 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Lichtenštajnsko</i>	34 498	údaje nie sú k dispozícii	0	0	<b>0</b>	<b>0,00 %</b>	<b>3.8.2009</b>
<i>Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko</i>	2 061 315	53 879 (2002)	135 500	260 000	<b>197 750</b>	<b>9,59 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Moldavsko</i>	4 324 450	12 280 (2004)	15 000	200 000	<b>107 500</b>	<b>2,49 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Monako</i>	32 796	údaje nie sú k dispozícii	0	0	<b>0</b>	<b>0,00 %</b>	<b>3.8.2009</b>
<i>Čierna Hora</i>	678 177	2 826 (2003)	15 000	25 000	<b>20 000</b>	<b>2,95 %</b>	<b>14/09/2010</b>
<i>Nórsko</i>	4 644 457	údaje nie sú k dispozícii	4 500	15 700	<b>10 100</b>	<b>0,22 %</b>	<b>3.8.2009</b>
<i>Ruská federácia</i>	140 702 094	182 617 (2002)	450 000	1 200 000	<b>825 000</b>	<b>0,59 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>San Marino</i>	29 973	údaje nie sú k dispozícii	0	0	<b>0</b>	<b>0,00 %</b>	<b>3.8.2009</b>
<i>Srbsko (okrem Kosova)</i>	7 334 935	108 193 (2002)	400 000	800 000	<b>600 000</b>	<b>8,18 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Švajčiarsko</i>	7 581 520	údaje nie sú k dispozícii	25 000	35 000	<b>30 000</b>	<b>0,40 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Turecko</i>	71 892 807	4 656 (1945)	500 000	5 000 000	<b>2 750 000</b>	<b>3,83 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<i>Ukrajina</i>	45 994 287	47 917 (2001)	120 000	400 000	<b>260 000</b>	<b>0,57 %</b>	<b>14.9.2010</b>
<b><i>Celkom v štátoch, ktoré nie sú členmi EÚ</i></b>					<b>5 084 100</b>	<b>1,63 %</b>	

<i>Celkom v Európe</i>					<b>11 256 900</b>		
------------------------	--	--	--	--	-------------------	--	--

\* podľa UNSCR 1244/99